

Sag C-407/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

24. maj 2019

Forelæggende ret:

Raad van State (Belgien)

Afgørelse af:

16. maj 2019

Sagsøgere:

Katoen Natie Bulk Terminals NV

General Services Antwerp NV

Sagsøgt:

Belgische Staat

Hovedsagens genstand

Hovedsagen vedrører en påstand om annullation af koninklijk besluit van 10 juli 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 (kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2004 om ændring af kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 om anerkendelse af havnearbejdere på de havneområder, der omfattes af anvendelsesområdet for wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (BS 13 juli 2016) (lov af 8.6.1972 om havnearbejde).

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Anmodning i henhold til artikel 267 TEUF.

De syv præjudicielle spørgsmål går nærmere bestemt ud på, om den belgiske lovgivning om anerkendelse af havnearbejdere, som efter en åbningsskrivelse fra Kommissionen blev tilpasset i 2016 ved den anfægtede bekendtgørelse, er i overensstemmelse med reglerne om fri bevægelighed (artikel 34 TEUF, 35 TEUF, 45 TEUF, 49 TEUF, 56 TEUF) og om konkurrence (artikel 101 TEUF, 102 TEUF og 106 TEUF).

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for ordningen i henhold til artikel 1 i kongelige bekendtgørelse af 5. juli 2004 »om anerkendelse af havnearbejdere på de havneområder, der omfattes af anvendelsesområdet for lov af 13. juli 2016 om havnearbejde«, jf. artikel 2 i den nævnte bekendtgørelse af 5. juli 2004, nemlig den ordning, at havnearbejdere som omhandlet i artikel 1, § 1, stk. 1, i den kongelige bekendtgørelse af 5. juli 2004, idet de anerkendes af den administrative kommission, der er paritetisk sammensat, dels af medlemmer udpeget af de arbejdsgiverforeninger, der er repræsenteret i det pågældende paritetiske underudvalg, dels af medlemmer udpeget af de arbejdstagerorganisationer, der er repræsenteret i det paritetiske underudvalg, bliver optaget i eller afvist fra poolen af havnearbejdere, hvorved der ved anerkendelsen med henblik på optagelsen tages hensyn til behovet for arbejdskraft, når det samtidigt tages i betragtning, at der ikke er fastsat nogen frist, inden for hvilken den administrative kommission skal træffe afgørelse, og at det kun er muligt at anfægte den administrative kommissions anerkendelser ved at anlægge retssag?

2. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 4, § 1, nr. 2, 3, 6 og 8 i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 som affattet ved artikel 4, nr. 2, 4 og 6 i den anfægtede bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den ordning, hvorved der som betingelse for at blive anerkendt som havnearbejder kræves, at arbejdstageren a) erklæres for helbredsmæssigt egnet af den eksterne tjeneste for forebyggelse og beskyttelse på arbejdspladsen, som den som repræsentant udpegede arbejdsgiverorganisationen tilhører i henhold til artikel 3a i loven af 8. juni 1972 »om havnearbejde«, b) har bestået de psykotekniske prøver, der afholdes af det organ, der i denne anledning er udpeget som repræsentant af den anerkendte arbejdsgiverorganisation i henhold til samme artikel 3a i loven af 8. juni 1972, c) i tre uger har fulgt den forberedende undervisning om arbejdssikkerhed og erhvervelse af faglig egnethed og herved har bestået den afsluttende prøve og d) allerede skal have en arbejdsaftale, såfremt det drejer sig om en havnearbejder, der ikke er optaget i poolen, hvorved udenlandske havnearbejdere i henhold til artikel 4, § 3, i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 skal kunne godtgøre, at de i en anden medlemsstat opfylder tilsvarende betingelser, således at de ikke behøver at opfylde betingelserne i henhold til den anfægtede ordning?

3. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 2, § 3, i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 som affattet ved artikel 2 i den anfægtede kongelige bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den ordning, hvorefter varigheden af anerkendelsen af havnearbejdere, der ikke er optaget i poolen, og

som derfor ansættes direkte af en arbejdsgiver med en arbejdsaftale i henhold til lov af 3. juli 1978 »om arbejdsaftaler«, er begrænset til varigheden af denne arbejdsaftale, således at der hver gang skal gennemløbes en ny anerkendelsesprocedure?

4. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 13/1 i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 som affattet ved artikel 17 i kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den overgangsregel, hvorefter den i spørgsmål 3 omhandlede arbejdsaftale i første omgang skal indgås for ubestemt tid, fra 1. juli 2017 for mindst to år, fra 1. juli 2018 for mindst et år, fra 1. juli 2019 for mindst seks måneder, hvorefter varigheden fra 1. juli 2020 frit kan fastsættes?

5. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 15/1 i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 som affattet ved artikel 18 i kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den (overgangs)regel, hvorefter de under den gamle ordning anerkendte havnearbejdere automatisk anerkendes som havnearbejdere i poolen, hvorved en arbejdsgivers mulighed for direkte at beskæftige disse havnearbejdere (med en tidsbegrænset aftale) begrænses, og arbejdsgiverens mulighed for direkte at binde gode arbejdskraften til sig ved at indgå en direkte tidsbegrænset aftale med dem og således give dem sikkerhed i ansættelsen ud fra reglerne i den almindelige arbejdsret forhindres?

6. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 4, § 2, i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 som affattet ved artikel 4, nr. 7, i kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den ordning, hvorefter det ved kollektiv arbejdsoverenskomst fastsættes, på hvilke betingelser og nærmere vilkår en havnearbejder kan beskæftiges på et andet havneområde end det område, hvor han er anerkendt, hvorved havnearbejdernes mobilitet mellem havneområderne begrænses, uden at lovgiver selv skaber klarhed over, hvilke betingelser og nærmere vilkår der kan være tale om?

7. Skal artikel 49 TEUF, 56 TEUF, 45 TEUF, 34 TEUF, 35 TEUF, 101 TEUF eller 102 TEUF, eventuelt sammenholdt med artikel 106, stk. 1, TEUF fortolkes således, at de er til hinder for den ordning, der blev indført ved artikel 1, § 3, i kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2016 som affattet ved artikel 1, nr. 2, i kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2016, nemlig den ordning, hvorefter (logistiske) arbejdstagere, der udfører arbejde som omhandlet i artikel 1 i kongelig bekendtgørelse af 12. januar 1973 »om oprettelse af og fastsættelse af betegnelse af det paritetiske udvalg for havnedriften og dennes kompetence« på områder, hvor gods med henblik på forberedelse af videredistribution eller forsendelse

undergår en forandring, der indirekte fører til en konstaterbar merværdi, skal råde over et sikkerhedscertifikat, hvorved dette sikkerhedscertifikat gælder som anerkendelse som omhandlet i loven af 8. juni 1972 »om havnearbejde«, idet der tages hensyn til, at ansøgning om certifikatet skal indgives af en arbejdsgiver, der har indgået en arbejdsaftale med en arbejdstager om udførelse af sådant arbejde, at udstedelsen af certifikatet sker mod forevisning af arbejdsaftalen og et identitetskort, og at de nærmere regler om den procedure, der skal følges, er fastsat ved kollektiv arbejdsoverenskomst, uden at lovgiver på dette punkt skaber klarhed?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Artikel 34 TEUF, 35 TEUF, 45 TEUF, 49 TEUF, 56 TEUF, 101 TEUF, 102 TEUF og 106 TEUF

Anførte nationale bestemmelser

Artikel 23 i Grondwet (grundlov)

Artikel 583 i Gerechtelijk Wetboek (civile retsplejelov)

Artikel II.3 og II.4 i lovbogen om økonomiske rettigheder

Koninklijk besluit van 10 juli 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 (kongelig bekendtgørelse af 10. juli 2004 om ændring af kongelig bekendtgørelse af 5. juli 2004 om anerkendelse af havnearbejdere på de havneområder, der omfattes af anvendelsesområdet for wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid 2016) (lov af 13. juli 2016 om havnearbejde) (den i hovedsagen anfægtede bekendtgørelse)

Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités (lov af 5. december 1968 om kollektive arbejdsoverenskomster og paritetiske udvalg)

Wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (lov af 8. juni 1972 om havnearbejde)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Den anfægtede bekendtgørelse ændrer den kongelige bekendtgørelse af 5. juli 2004 om anerkendelse af havnearbejdere på de havneområder, der omfattes af anvendelsesområdet for loven af 8. juni 1972 om havnearbejde.
- 2 Disse ændringer skete i anledning af en åbningskrivelse fra Europa-Kommissionens den 28. marts 2014.

- 3 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at efter Kommissionens opfattelse udgjorde ordningen for havnearbejde en tilsidesættelse af artikel 49 TEUF. Nærmere bestemt anførte Kommissionen, at de belgiske regler om beskæftigelse af havnearbejdere afholdt udenlandske firmaer fra at oprette afdelinger i Belgien, fordi de ikke frit kunne vælge deres personale, men var forpligtet til at beskæftige godkendte havnearbejdere, selv til logistiske opgaver. Endvidere kunne disse havnearbejdere kun anvendes i begrænsede geografiske områder. I en skrivelse af 17. maj 2017 til den belgiske stat meddelte Kommissionen, at den ikke ville følge åbningsskrivelsen op.

De væsentligste argumenter, der fremføres af hovedsagens parter

- 4 En række anbringender af udelukkende nationalretlig art er ikke blevet taget til følge af den forelæggende ret.
- 5 Sagsøgerne i hovedsagen har gjort gældende, at den anfægtede bekendtgørelse krænker grundlæggende europaretlige friheder vedrørende fri bevægelighed og konkurrencereglerne, begge regelsæt fortolket i sammenhæng med artikel 106, stk. 1, TEUF.
- 6 Sagsøgerne har blandt andet anført, at den anfægtede bekendtgørelse, der blev udstedt efter Europa-Kommissionens åbningsskrivelse, tilsyneladende skulle åbne arbejdsmarkedet, men at den i det væsentlige fastsatte eller tilføjede syv unødvendige og uforholdsmæssige restriktioner til den bestående lovgivning om havnearbejde.
- 7 *Første restriktion:* Kravet om, at alle ikke-logistiske havnearbejdere skal være anerkendt af en administrativ kommission, sammensat af arbejdsgiverorganisationer og arbejdstagerorganisationer. På arbejdsgiversider deltager kun anerkendte lokale arbejdsgiversammenslutninger, på arbejdstagerside kun allerede fungerende repræsentanter («closed shop»). Efter sagsøgernes opfattelse fører dette til, at monopolindehavere skaber en kunstig tillukning af arbejdsmarkedet. Ligeledes mangler der elementære processuelle garantier, idet der eksempelvis ikke er fastsat nogen frist, inden for hvilken kommissionen skal træffe afgørelse, lige som der mangler søgsmålsmuligheder. Desuden indebærer anerkendelse af optagelsen i denne pool, at der skal tages hensyn til behovet for arbejdskraft, således at den fri adgang til arbejdsmarkedet hindres, idet den administrative kommission, hvor de faglige organisationer har vetoret, kan fastsætte kontingenter for arbejdsmarkedet til et fast antal arbejdstagere og således holde »outsiders« ude.
- 8 *Anden restriktion:* Ifølge sagsøgerne indføres der ved den anfægtede bekendtgørelse to nye enerettigheder. For det første skal den helbredsmæssige egnethed til havnearbejde bedømmes af (den eneberegtigede) eksterne tjeneste til forebyggelse og beskyttelse på arbejdspladsen, som de anerkendte arbejdsgiverorganisationer er tilsluttet, og for det andet skal den, der søger om at blive havnearbejder, bestå psykotekniske prøver, der afholdes af det organ, der

udpeges hertil af den samme anerkendte arbejdsgiverorganisation. Dette nye dobbelte monopol forstærker ifølge sagsøgerne de lokale arbejdsgiverforeningers monopol. Åbningen af arbejdsmarkedet gøres herved totalt illusorisk.

- 9 *Tredje restriktion:* åbningen af adgangen til markedet for havnearbejde til ikke-poolarbejdere, dvs. arbejdstagere, der kontraherer direkte med en arbejdsgiver, er rent teoretisk, da varigheden af anerkendelsen som poolarbejder er begrænset til varigheden af vedkommendes arbejdsaftale. Såfremt den pågældende arbejdstager på ny vil arbejde som havnearbejder hos den samme eller en anden arbejdsgiver, skal han på ny igennem hele anerkendelsesproceduren. Såvel for havearbejdere, som i starten (eller ved gentagelse) har været ansat kortvarigt (eksempelvis for en dag eller en uge), som for den pågældende arbejdsgiver er en sådan restriktion urealistisk, prohibitiv, unødvendig og uforholdsmæssig. Ansættelse uden for poolen bliver ikke attraktiv, og den anfægtede bekendtgørelse har til formål at forhindre en reel åbning af arbejdsmarkedet.
- 10 *Fjerde restriktion:* Sagsøgerne har anfægtet den unødvendige, ubegrundede og uforholdsmæssigt lange overgangsordning – indtil 1. juli 2020 – i henhold til bekendtgørelsen.
- 11 *Femte restriktion:* den automatiske anerkendelse af allerede aktive havnearbejdere som havnearbejdere, der er optaget i poolen, udhuler muligheden af, at arbejdsgiveren direkte kan ansætte (erfarne) havnearbejdere.
- 12 *Sjette restriktion:* der indføres unødvendige nye begrænsninger af arbejdsgiverens ret til at beskæftige sine arbejdstagere på et andet havneområde end det område, for hvilket den pågældende arbejdstager er blevet anerkendt. Sådanne begrænsninger findes ikke andetsteds i Den Europæiske Union.
- 13 *Syvende restriktion:* der indføres unødvendige hindringer for ansættelse af arbejdstagere, der udfører logistiske opgaver. Disse arbejdstagere skal råde over et sikkerhedscertifikat. Man bestemte sig her for det såkaldte Alfapass-kort, der blev indført med henblik på terrorismebekæmpelse, og som nu uden nogen begrundelse og stærkt afvigende fra, hvad der ellers er almindeligt i Den Europæiske Union, er blevet udvidet til de logistiske virksomheder, der har hjemme på havneområdet. Selskabet Alfapass bvba kontrolleres af den monopolindehavende Antwerpens havnearbejdsgiverforening. Cepa og Alfaport, den private sektorsammenslutning i Antwerpens havn, forstærker endnu mere den pågældende arbejdsgiverforenings monopolstilling. Desuden forvolder Alfapass en anseelig merudgift for arbejdsgiveren.
- 14 De nævnte restriktioner går videre end nødvendig for at nå de tilstræbte mål af almen interesse og er ikke begrundede. De af sagsøgte anførte tvingende hensyn af almen interesse er ikke overbevisende.
- 15 Videre har sagsøgerne anført, at den anfægtede bekendtgørelse også tilsidesætter artikel 106, stk. 1, TEUF, idet den for så vidt angår arbejdsgiverforeningerne giver de eksterne tjenester for forebyggelse og beskyttelse på de arbejdssteder, som de

er tilknyttet, og de af arbejdsgiverforeningerne udpegede organer eneret til at afholde de psykotekniske prøver, hvilket er foranstaltninger, der krænker etableringsfriheden.

- 16 De ovenfor nævnte restriktioner indebærer ifølge sagsøgerne også en tilsidesættelse af artikel 101 TEUF og 102 TEUF i forbindelse med artikel 106, stk. 1, TEUF. Den anfægtede bekendtgørelse bekræfter, omorganiserer og forstærker således de lokale arbejdsgiverorganisationers enerettigheder og kontrolbeføjelser, der herved direkte og indirekte fortsætter med at kontrollere adgangen til arbejdsmarkedet. Medlemmerne af arbejdsgiverforeningerne har desuden et kollektivt monopol på godshåndtering på havneområderne. En sådan konkurrencebegrænsende, hvis ikke konkurrenceudelukkende, struktur forstyrrer i anseeligt omfang den normale konkurrence eller gør den umulig.
- 17 Den omstændighed, at Europa-Kommissionen af politiske grunde trak sin åbningsskrivelse tilbage, viser ifølge sagsøgerne ikke, at den anfægtede bekendtgørelse og de herved ændrede regler for havnearbejde er i overensstemmelse med EU-retten.
- 18 Sagsøgte har bestridt, at den anfægtede bekendtgørelse krænker etableringsfriheden eller andre friheder og har herved gjort gældende, at hverken Kommissionens åbningsskrivelse eller de af Domstolens domme, som sagsøgerne har gjort gældende, godtgør en krænkelse. Kommissionen trak ikke åbningsskrivelsen tilbage af politiske grunde, men for at imødekomme de bekymringer, som sagsøgte havde givet udtryk for.
- 19 Sagsøgerne har ikke godtgjort, at bekendtgørelsen indebærer en direkte eller indirekte forskelsbehandling, der kan være en krænkelse af traktatbestemmelser, da alle selskaber uanset etableringssted er omfattet af disse regler. Selskaber fra andre medlemsstater bringes ikke i en mere ugunstig retlig eller faktisk situation end nationale selskaber. Selv om den anfægtede bekendtgørelse skulle indebære en direkte eller indirekte forskelsbehandling, skal sagsøgerne konkret godtgøre, hvilke ulemper de har været udsat for ved starten af deres virksomhed eller under dens drift.
- 20 Derudover har sagsøgte anført, at hvis der skulle være tale om restriktioner (hvilket bestrides), udgør reglerne for havnearbejde, som bekendtgørelsen udgør en del af, en nødvendig og proportional ordning, der er begrundet, blandt andet fordi den på samme tid 1) garanterer havnearbejderne en større sikkerhed i ansættelsen, 2) giver en tilstrækkelig fleksibilitet, fordi disse havnearbejdere (kan) indsættes på en måde, der tager højde for det konstant varierende arbejdsudbud og 3) garanterer havnearbejdets kvalitet og havnearbejdernes sikkerhed.
- 21 Med hensyn til de anførte krænkelse af konkurrencereglerne har sagsøgte anført, at sagsøgerne ikke har beskrevet de faktiske omstændigheder og arbejdsgiverforeningernes stilling korrekt, at det nuværende system netop er smidigere end det gamle, og at Kommissionen ingen bemærkninger havde

angående forholdet til artikel 101 TEUF og 102 TEUF, jf. artikel 106, stk. 1, TEUF. Desuden har sagsøgerne ikke anført noget bevis for en krænkelse af konkurrencereglerne, og et antal af de af arbejdsgiverforeningernes nævnte rettigheder og forpligtelser følger af andre regler end den anfægtede bekendtgørelse.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 22 Sagsøgte i hovedsagen havde gjort gældende, at der er tale om en rent intern situation, som TEUF ikke finder anvendelse på. Den forelæggende ret er imidlertid som sagsøgerne af den opfattelse, at der er flere grænseoverskridende aspekter i denne sag, og at der derfor ikke er tale om en rent intern situation.
- 23 Fortolkningen af de grundlæggende friheder, der er nedfældet i TEUF, er vigtig i denne sag, for at den forelæggende ret kan bedømme lovligheden af en bekendtgørelse, som regulerer og pålægger visse restriktioner i forbindelse med havnearbejdet, og som uanset nationalitet finder anvendelse på alle arbejdstagere og arbejdsgivere, som udfører (eller lader udføre) havnearbejde på et havneområde.
- 24 Traktatens artikler om fri bevægelighed er grundlæggende EU-regler, og enhver restriktion, uanset hvor ringe, er forbudt. Foranstaltninger, som kan hindre brugen af de af TEUF tilsikrede grundlæggende rettigheder eller gøre dem mindre attraktive, kan ikke desto mindre tillades, såfremt de forfølger et formål af almen interesse, er egnede til at sikre dette formåls gennemførelse og herved ikke går videre en nødvendigt for at nå dette mål.
- 25 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det for det første må undersøges, om restriktionerne med hensyn til rekrutteringen af anerkendte havnearbejdere inden for og uden for poolen og den administrative kommissions beslutningsprocedure er i overensstemmelse med reglerne om fri bevægelighed, som er sikret af TEUF. Hvad angår den omstændighed, at der ikke er nogen søgsmålsprocedure, som sagsøgerne har anført, har den forelæggende ret imidlertid bemærket, at efter belgisk ret (Gerechtelijk Wetboek's artikel 583, stk. 4) kan en positiv eller negativ afgørelse om anerkendelse som havnearbejder truffet af den administrative kommission direkte anfægtes ved et søgsmål til domstolene.
- 26 Følgelig opstår det spørgsmål, om det kan anses for forholdsmæssigt, at det kun er en enkelt ekstern tjeneste til forebyggelse og beskyttelse på arbejdspladsen, hvor de lokale arbejdsgiverforeninger er repræsenteret, der kan erklære en ansøger for helbredsmæssigt egnet til havnearbejde. Det samme spørgsmål opstår med hensyn til de psykotekniske prøver, hvorved den forelæggende ret har anført, at også udenlandske arbejdstagere skal godtgøre, at de opfylder lignende krav med hensyn til havnearbejde. Spørgsmålet opstår ifølge den forelæggende ret også med hensyn til den faglige egnethedsprøve, der også skal aflægges. Retten nærer også tvivl med hensyn til, om kravet om at have indgået en arbejdsaftale er egnet til at

opfylde den af lovgiver tilstræbte garanti om sikkerhed under udførelsen af havnearbejdet.

- 27 Den forelæggende ret har endvidere rejst det spørgsmål, om såvel varigheden af anerkendelsen som havnearbejder som den udarbejdede overgangsordning som sådanne kan forenes med EU-retten.
- 28 Den anfægtede bekendtgørelse bestemmer konkret, at arbejdsaftaler som en overgangsordning i første omgang skal anses for at være indgået for ubestemt tid, fra 1. juli 2017 for mindst to år, fra 1. juli 2018 for mindst et år og fra 1. juli 2019 for mindst seks måneder. Først fra 1. juli 2020 kan varigheden frit fastsættes.
- 29 Så længe arbejdstageren har en arbejdstale, er han en anerkendt havnearbejder, og hver gang han får en arbejdsaftale, kan han søge om anerkendelse, hvilket også indebærer, at han på ny skal gennemgå anerkendelsesproceduren uden hensyn til, af hvilken grund hans arbejdsaftale blev bragt til ophør (eksempelvis også ved kortvarige kontrakter). I lyset af den anfægtede bekendtgørelses formål – at garantere sikkerheden under havnearbejdet – er det ifølge den forelæggende ret også et spørgsmål, om ordningen er egnet og forholdsmæssig set ud fra de tilstræbte tvingende grunde af almen interesse.
- 30 Hvis den anerkendte havnearbejders arbejdsretlige status er mindre attraktiv end status som havnearbejder, der er optaget i poolen, kan dette ifølge den forelæggende ret føre til, at havnearbejdets tiltrækning uden for poolen formindskes, og det disponible antal af sådanne arbejdstagere begrænses, og at der herved opstår en ugrundet restriktion for den fri bevægelighed.
- 31 Desuden må det ikke gøres vanskeligere for en udenlandsk arbejdstager at blive medlem af poolen end for en belgisk arbejdstager. Under denne synsvinkel og ud fra kravet om »behovet for arbejdskraft« for at blive optaget i poolen – hvilket gælder for nationale og udenlandske arbejdstagere – opstår det spørgsmål, om denne ordning i sin helhed kan forenes med den fri bevægelighed og ikke går videre end nødvendig for at nå det tilstræbte formål om sikkerhed.
- 32 Endvidere betyder den automatiske anerkendelse af alle eksisterende arbejdstagere som »havnearbejdere optaget i poolen«, at arbejdsgiverne ikke har ret til at knytte gode arbejdskræfter til sig direkte ved at indgå en tidsbegrænset aftale med disse, og således give dem sikkerhed i ansættelsen ud fra reglerne i den almindelige arbejdsret. På ny opstår ifølge den forelæggende ret spørgsmålet, om en sådan foranstaltning er egnet og proportional i forhold til det tilstræbte formål og derfor kan forenes med den grundlæggende etableringsret og arbejdskraftens frie bevægelighed.
- 33 Der opstår også det spørgsmål, om forpligtelsen til via en kollektiv arbejdsoverenskomst at fastsætte de betingelser og nærmere vilkår, hvorunder en havnearbejder kan beskæftiges »på et andet havneområde end det, hvor han er anerkendt«, er en foranstaltning, der er rimelig og forholdsmæssig (sagsøgtes standpunkt), eller om det »ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt ikke med

rimelighed ses, hvorfor mobiliteten mellem forskellige havneområder skal begrænses på denne måde eller pålægges supplerende betingelser« (sagsøgernes standpunkt).

- 34 Til slut resterer spørgsmålet, om kravet om et sikkerhedscertifikat til arbejdstagere, der udfører logistiske opgaver, og spørgsmålet, om dette i almindelighed er en sikkerhedsforanstaltning og dermed også et spørgsmål om de pågældende arbejdstageres sikkerhed. Den forelæggende ret finder, at der isoleret set ikke kan være tale om en tilsidesættelse af de bestemmelser, som sagsøgerne finder krænkede. Ganske vist opstår det spørgsmål, om denne foranstaltning – fortolket således, at arbejdstageren på ny skal ansøge herom ved hver ny aftale, hvilket ubestrideligt er en administrativ byrde, selv ved (successive) kortvarige måneds-, uge- eller endagsaftaler – er forholdsmæssig set ud fra etableringsfriheden eller arbejdskraftens fri bevægelighed. I denne forbindelse bemærkes i forelæggelsesafgørelsen for fuldstændighedens skyld, at efter belgisk ret indgås arbejdsaftaler for så vidt angår udstationerede arbejdstagere af arbejdstageren med udstationeringskontoret og ikke med brugeren (tredjeparten).